

3

SALUT I SERVEIS SANITARIS

RESUM

La taxa de mortalitat, segons les dades provisionals de què disposem, s'ha situat en les 7,5 defuncions per cada mil habitants (7,4 l'any 2004). Les Illes Balears presenten una de les taxes brutes de mortalitat més baixes de l'Estat, només superada per les Canàries, Ceuta, Madrid i Melilla.

L'any 2005 el patró de la mortalitat ha seguit la tendència dels anys anteriors pel que fa a les causes relacionades amb la degeneració de l'organisme relacionada amb l'edat i amb els hàbits dels individus (alimentació, activitat esportiva, etc.). Les malalties del sistema circulatori són les causes de mort principals a les Illes Balears. Altrament, l'esperança de vida dels homes és de 76,2, i la de les dones, de 82,7 anys.

El nombre total de consultes al 061 ha estat de 314.784, 9.788 de les quals han derivat en atencions de la UVI mòbil. Es varen produir 4.332 assistències per accidents de trànsit, cent quaranta-quatre més que l'any anterior. De fet, els accidents de trànsit són una de les primeres causes de mort i són els que causen una taxa més elevada d'anys potencials de vida perduts. L'evolució de l'epidèmia de la sida presenta un patró similar al de la resta d'Espanya, amb una baixada progressiva des de l'any 1996. El nombre d'interrupcions voluntàries de l'embaràs (IVE) és de 2.480, cinquanta més que l'any anterior, amb una edat mitjana de 27,6 anys. Amb relació a les malalties de declaració obligatòria, cal ressaltar que han disminuït —respecte del 2004— les notificacions de tuberculosi respiratòria i d'hepatitis B. Pel que fa a la grip, el nivell d'activitat a les Illes Balears ha coincidit amb una temporada gripal 2004-2005 d'intensitat baixa.

El total de la despesa sanitària el 2004 és de 826,25 milions d'euros, cosa que suposa un increment del 8,68%. La despesa per targeta sanitària ha estat de 787 euros. El total facturat pels desplaçats a les Illes Balears és de l'11,19% del facturat per al conjunt de l'Estat, de manera que és la tercera comunitat autònoma en importància, darrere de les Canàries i de Catalunya. Les dades d'estrangers en hospitals públics de les Illes Balears han estat de 16.012 persones, el 3,4% del total de les estades que s'hi han fet.

Sense comptar el personal dels centres concertats, al final de l'any 2005 hi havia 11.639 empleats.

Cal destacar que les Illes Balears presenten una taxa de donació de 46,9 donants per milió (pmp), molt superior a la xifra global per a tot Espanya, que és de 35,1. Aquestes xifres situen les Illes Balears al capdavant de totes les comunitats autònomes.

3.1.

PANORAMA DE LA SALUT

Aquest apartat es divideix en dos subapartats, que analitzen la mortalitat, la morbiditat, els accidents, la sida, les interrupcions voluntàries de l'embaràs (IVE) i les malalties de declaració obligatòria.

3.1.1. LA MORTALITAT

Segons les dades provisionals de l'Institut Balear d'Estadística (IBAE) de l'any 2005, el nombre de defuncions ha estat de 7.271, la qual cosa suposa un augment de 294 morts respecte de l'any 2004. La taxa bruta de mortalitat, d'acord amb les mateixes dades, ha passat, per tant, de 7,39 per mil habitants l'any 2004 a 7,50 (provisional) l'any 2005. (Vegeu el quadre III-14 i l'apartat 2.2.3.)

Pel que fa a la comparació de les taxes brutes de les distintes comunitats autònomes, en ordre creixent, l'any 2000 les Balears ocupaven l'onzè lloc, mentre que l'any 2004 varen ocupar-ne el quinzè. (Vegeu el gràfic III-21.)

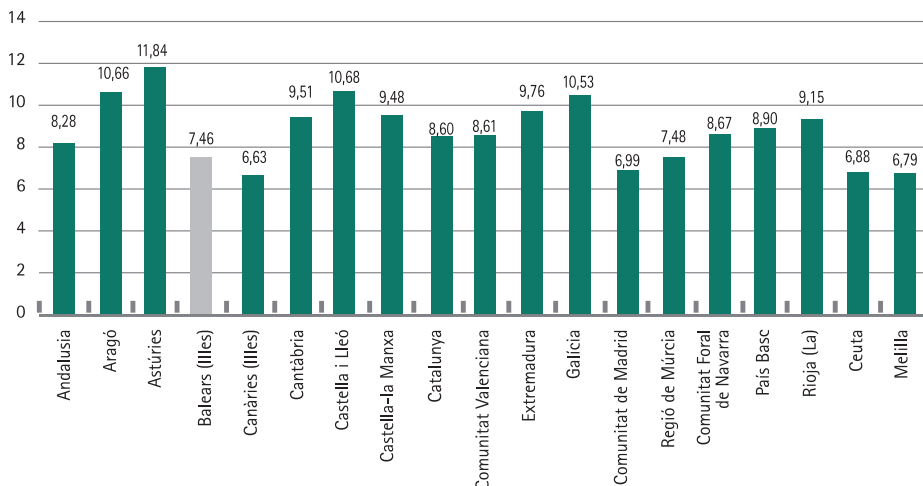
Per grans grups de malalties, el 2005 la primera causa de mort són les malalties del sistema circulatori, seguides dels tumors, i, a molta distància, de les malalties respiratòries.

QUADRE III-14. TAXES BRUTES DE MORTALITAT PER 1.000 HABITANTS (1999-2005)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Illes Balears (IBAE)	9,27	9,05	8,46	8,25	8	7,39	7,5
Illes Balears (INE)	9,41	9,02	8,43	8,28	9,03	7,46	—
Espanya (INE)	9,31	8,97	8,87	8,95	9,16	8,71	—

Font: l'Institut Balear d'Estadística (IBAE).

Gràfic III-21
Taxes brutes de mortalitat per comunitats autònomes (2004)

Font: Elaboració pròpia

Per sexes, en els homes els tumors ocupen el primer lloc, seguits de les malalties del sistema circulatori, mentre que en les dones l'ordre és invers: malalties circulatòries, primer, i tumors, després. (Vegeu el quadre III-15.)

En comparar l'evolució dels percentatges que representen les defuncions amb les causes de mort principals des de l'any 1999 fins al 2005 en ambdós sexes, veiem

que les quatre primeres causes són sempre les mateixes: en primer lloc, les malalties del sistema circulatori; en el segon lloc, els tumors, i, a molta distància, les dels sistemes respiratori i digestiu. En els homes, els tumors han passat a ser la primera causa de mort, a poca distància de les malalties del sistema circulatori; en les dones, el sistema circulatori continua ocupant el primer lloc, seguit dels tumors. (Vegeu els gràfics III-22 i III-23.)

QUADRE III-15. DEFUNCIONS PER GRANS GRUPS DE MALALTIES (2005)

	Nre. de defuncions		
	Total	Homes	Dones
Malalties infeccioses i parasitàries	137	71	66
Tumors	1.909	1.184	725
Malalties de la sang i dels òrgans hematopoètics	30	11	19
Malalties endocrines, nutricionals i metabòliques	213	80	133
Trastorns mentals i del comportament	200	62	138
Malalties de sistema nerviós	307	125	182
Malalties del sistema circulatori	2.455	1.162	1.293
Malalties del sistema respiratori	776	458	318
Malalties del sistema digestiu	368	186	182
Malalties de la pell i del teixit subcutani	12	4	8
Malalties del sistema osteomuscular i del teixit conjuntiu	90	23	67
Malalties del sistema genitourinari	246	114	132
Embaràs, part i puerperi	0	0	0
Certes afeccions originades en el període perinatal	22	13	9
Malformacions congènites, deformitats i anomalies cromosòmiques	12	5	7
Síntomes, signes i estats morbosos mal definits	161	76	85
Causes externes de traumatismes i enverinaments	333	251	82
Total de causes	7.271	3.825	3.446

Font: Elaboració pròpia.

Segons les dades provisionals de l'Institut Balear d'Estadística (IBAE), l'any 2005 a les Illes Balears l'edat mitjana total de mort per totes les causes és de 76,8 anys; en els homes, és de 73,27 anys, i en les dones, de 80,72 anys. Aquestes xifres són lleugerament superiors a les dels anys anteriors.

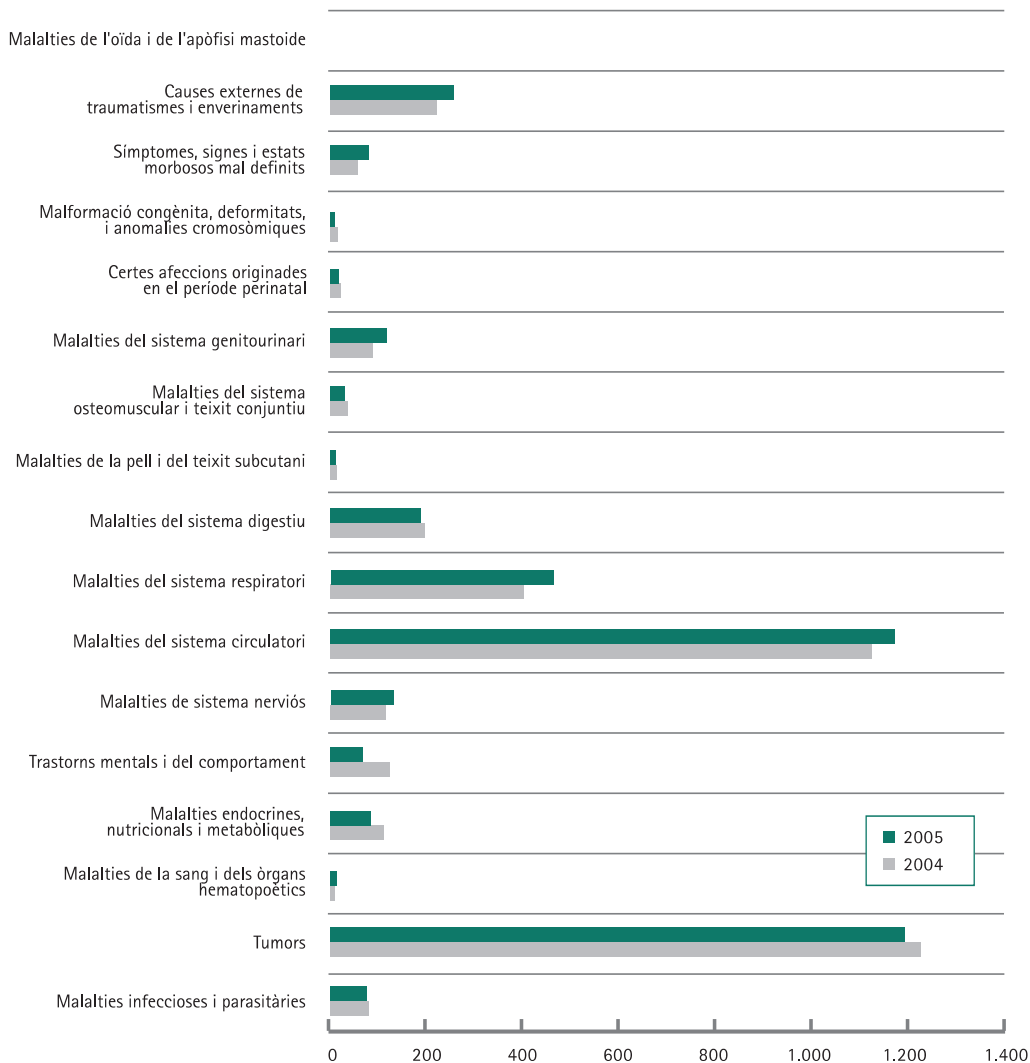
3.1.2. LA MORBIDITAT

Segons les dades d'activitat registrades al Centre Coordinador d'Urgències (061, Servei d'Urgències) de l'any 2005, es

varen rebre 314.784 telefonades, 81.634 de les quals varen ser consultes mèdiques; d'aquestes, se n'han codificat 39.995. El nombre de visites a domicili és de 18.759 i el d'atencions de la UVI mòbil, de 9.788. Els motius codificats més freqüents de les consultes telefòniques són els següents: dispnea NSP (9,81%), ansietat (6,65%), vòmits (5,85%), dolor abdominal (5,36%), dolor toràcic (3,86%), síncope / lipotímia / pèrdua del coneixement (3,39%), lumbàlgia (2,87%), diarrees (2,71%), ACV NSP (2,48%), i vertigen perifèric NCC/NSP (2,04%).

Gràfic III-22

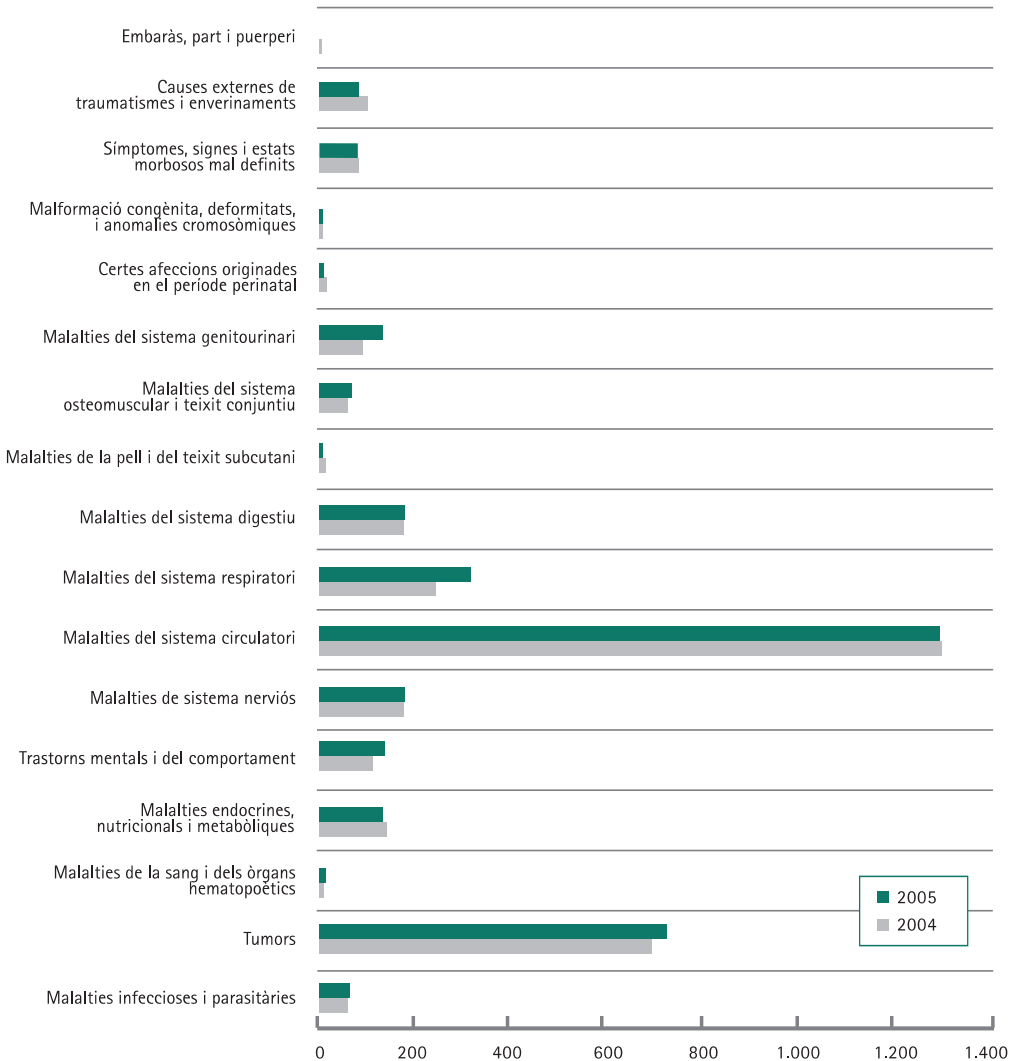
Distribució del nombre de defuncions per grans grups de malalties (2004-2005): homes

Font: Institut Balear d'Estadística (IBAE).

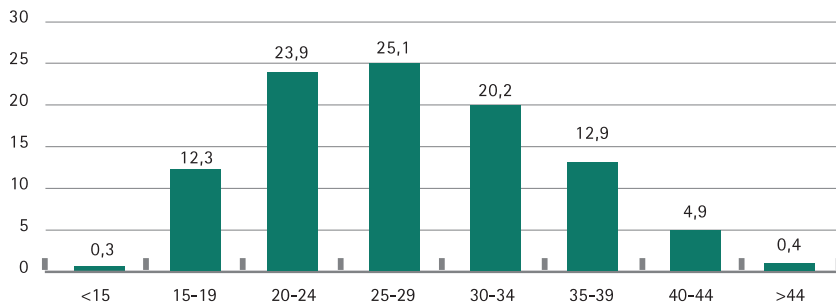
Gràfic III-23

Distribució del nombre de defuncions per grans grups de malalties (2004-2005): dones

Font: Institut Balear d'Estadística (IBAE).

Gràfic III-24
Percentatges d'IVE per grups d'edat

Font: Elaboració pròpia

3.1.3. ELS ACCIDENTS

Els accidents de trànsit són una de les primeres causes de mort i són els que causen una taxa més elevada d'anys potencials de vida perduts.

Segons les dades de la Gerència del 061 de l'Ib-Salut, a les Balears es produïren 4.332 assistències per accidents de trànsit l'any 2005, 144 més que l'any anterior.

3.1.4. LA SIDA

L'evolució de l'epidèmia de la sida a les Illes Balears presenta un patró similar al de la resta d'Espanya, amb una baixada progressiva des de l'any 1996. Les darreres dades en confirmen una disminució important de la incidència: aquesta ha passat de 209 nous casos l'any 1995 a 107 l'any 2000 i a 63 l'any 2005. El nombre de defuncions també ha disminuït des de les 141 de l'any 1995 fins a les quatre de l'any 2005 (dada provisional).

3.1.5. LES INTERRUPCIONS VOLUNTÀRIES DE L'EMBARÀS

El nombre d'interrupcions voluntàries de l'embaràs (IVE) que el Servei d'Epidemiologia de la Conselleria de Salut ha registrat que s'han dut a terme l'any 2005 és de 2.480; en xifres absolutes, el nombre de casos ha augmentat en 50. Pel que fa a la comparació de les taxes de les distintes comunitats autònomes, l'any 2004 les Illes Balears ocupaven el primer lloc, amb una taxa de 12,38. Pel que fa a l'edat, la mitjana ha estat de 27,6 anys. (Vegeu el gràfic III-24.)

3.1.6. LES MALALTIES DE DECLARACIÓ OBLIGATÒRIA

Cal ressaltar que durant l'any 2005 no s'ha detectat cap cas de disenteria bacil·lar, xarampió ni têtan. En canvi, s'han detectat tres casos de febre tifoide, un de rubèola i dos de sífilis congènita. Igualment, es poden destacar els 519

casos de parotiditis, una gran part dels qual correspon a un brot detectat a l'illa d'Eivissa, que va durar part dels anys 2004 i 2005.

Els casos detectats de la majoria de les malalties de declaració obligatòria amb una incidència moderada o alta durant el 2005 es mantenen dins els límits esperats (índex epidèmic acumulat entre el 0,75 i l'1,25) o són menys dels esperats (índex epidèmic acumulat inferior al 0,75), excepte per a les malalties següents: sífilis (52 casos —15 menys que l'any 2004— i un índex de l'1,49), parotiditis (519 casos i un índex del 4,51), tos ferina (10 casos —sis menys que l'any 2004— i un índex del 3,33), hepatitis B (32 casos i un índex de l'1,52) i leishmaniosi (32 casos i un índex del 6). La incidència d'aquesta darrera malaltia ha augmentat especialment en els dos darrers anys, però segurament en part és a causa de l'augment de les notificacions des de les unitats hospitalàries de dermatologia i medicina interna. Cal ressaltar la disminució —respecte del 2004— de les notificacions de tuberculosi respiratòria i hepatitis B.

Pel que fa a les Illes, la comparació directa de les taxes insulars amb la global és poc valorable, ja que el pes poblacional de Mallorca fa que la taxa global estigui molt influïda per la taxa de l'illa major, per la qual cosa —tret d'alguns casos excepcionals en malalties de molt baixa incidència— entre aquestes dues taxes hi ha molt poca diferència. Es pot destacar que Menorca no presenta casos de sífilis ni d'hepatitis A, i que Eivissa —a part del brot esmentat de parotiditis— mostra les taxes més altes de tuberculosi respiratòria

(25 per cent mil), d'hepatitis B (5,1) i de gonocòccia (8,4).

Globalment, els fets més destacables són el brot de parotiditis a Eivissa; la baixa incidència de la grip, que coincideix amb una temporada gripal 2004-2005 d'intensitat baixa; la tendència a l'augment del nombre de casos de leishmaniosi (dels 34 casos confirmats, 23 són formes cutànies, i l'augment pot respondre en part a un artefacte per millorar-ne la notificació), i, finalment, l'estabilització de la incidència de la tuberculosi, la infecció meningocòccica i la legionel·losi.

3.2.

ELS SERVEIS SANITARIS

En aquest apartat es tracten els serveis sanitaris, que es divideixen en els punts següents: la legislació, la normativa i les noves polítiques de salut; el finançament; l'assegurança sanitària; els recursos assistencials; l'activitat assistencial, i els plans sanitaris.

3.2.1. LA LEGISLACIÓ, LA NORMATIVA I LES NOVES POLÍTIQUES DE SALUT

Durant l'any 2004 s'ha continuat treballant sobre la base de Llei 5/2003, de 4 d'abril, de salut de les Illes Balears, com a eix vertebrador de l'assistència sanitària de la comunitat i dels drets dels ciutadans. D'altra banda, s'han consolidat els canvis d'estructura i de competències de la Conselleria de Salut i Consum i del Servei de Salut (Ib-Salut), com a organisme autònom.

QUADRE III-16. FINANÇAMENT SANITARI PER ATENCIÓ A DESPLAÇATS ESTRANGERS (2004)

Balears – 2004	
Facturat	5.363.022,83
Liquidat	1.652.871,00
%	30,82%
Cost Nacional	3.710.151,83
%	69,18%

Font: IB-Salut i elaboració pròpia.

3.2.2. EL FINANÇAMENT DE LA SALUT

Durant el 2004 es manté vigent el sistema de finançament sanitari. La població de dret de les Illes Balears l'any 2004 és de 955.045 habitants, un 0,81% superior al de l'any 2003 i un 14,6% superior al del 1999, presa com a base de càlcul de finançament

El total de despesa sanitària el 2004 va ser de 826,25 milions d'euros (M€), cosa que suposa un increment pel que fa a la xifra del 2003 (760 M€) de 66 M€ (percentualment significa un 8,68%).

D'altra banda, el pes que sobre la despesa sanitària total ha significat la Conselleria —és a dir, l'àrea no assistencial— ha suposat un 3,5% del total. Per tant, el 96,5% del pressupost sanitari es dedica a finançar l'assistència sanitària. Quant a la despesa per targeta sanitària, l'any 2004 ha estat de 787 euros.

Segons les dades del padró que facilita l'IBAE, la població de les Balears el 2004 és de 955.045 habitants, la qual cosa dóna una despesa per habitant de 787

euros, i tenint en compte que aquesta dada no inclou la població flotant de les Illes, tant nacional com d'estrangers comunitaris i d'altres països.

En aquest sentit, segons dades del Ib-Salut amb referència a la incidència en el finançament sanitari dels desplaçats estrangers a les Balears, l'any 2003 la quantitat rebuda va ser d'1.974.578 euros, la qual cosa va suposar un 3,1% del total de fons rebuts per les autonomies, mentre que l'any 2004 la quantitat disminuï fins a 1.652.871 euros, xifra que suposa que el 69% del total de la despesa facturada no es recupera. (Vegeu el quadre III-16.)

El total per desplaçats que han facturat les Illes Balears és l'11,19% del facturat en el conjunt de l'Estat i, com a dada que cal ressenyar, el 47,17% d'aquesta facturació a les Illes Balears correspon a nacionals desplaçats a l'arxipèlag. Les Balears han rebut per aquest concepte entre els anys 2002 i 2003 3,4 M, de manera que són la tercera comunitat autònoma en importància, darrere de les Canàries i Catalunya. (Vegeu el quadre III-17.)

QUADRE III-17. DISTRIBUCIÓ DEL FONS DE COHESIÓ SANITÀRIA (EN EUROS) (2004)

Compensació per desplaçats

Comunitat autònoma	Espanyols: processos hospitalaris, (GRD) annex I (1)	Espanyols: procediments especials -2	Espanyols: GDR annex II-3	Compensació per desplaçats espanyols (4)= (1) + (2) + (3)	Compensació per desplaçats a càrrec d'altres estats (5)	Total (6)=(4)+(5)
Andalusia	—	—	—	36.302	515.487	551.789
Aragó	—	—	—	—	157.126	157.126
Astúries	—	—	—	—	218.153	218.153
Illes Balears	—	—	—	—	1.652.871	1.652.871
Illes Canàries	—	—	—	—	908.107	908.107
Cantàbria	2.848.975	971.158	—	3.820.133	399.323	4.219.456
Castella i Lleó	—	—	—	—	475.177	475.177
Castella-la Manxa	—	—	171.866	171.866	92.590	264.456
Catalunya	5.828.102	1.986.682	364.577	8.179.361	2.266.612	10.445.973
C. Valenciana	720.971	245.762	38.817	1.005.550	2.865.123	3.870.673
Extremadura	—	—	—	—	143.597	143.597
Galícia	—	—	13.987	13.987	1.118.906	1.132.893
Madrid	22.995.886	7.838.834	—	30.834.720	198.112	31.032.832
Múrcia	33.937	11.569	—	45.506	629.102	674.608
Navarra	—	—	—	—	84.749	84.749
País Basc	—	—	231.553	231.553	329.606	561.159
La Rioja	—	—	—	—	7.604	7.604
Ceuta	—	—	—	—	6.942	6.942
Melilla	—	—	—	—	7.767	7.767
Total	32.427.871	11.054.005	857.102	44.338.978	12.076.949	56.415.932

Font: Ministeri de Sanitat i Consum / Direcció General de Cohesió del Sistema Nacional de Salut i Alta d'Inspecció.

QUADRE III-18. DESPESA DEL SECTOR SANITARI PÚBLIC (2004)

Conselleria de Salut i Consum	
SG i direccions generals	25.579,28
Ib-Salut	801.091,56
Total	826.252,90
Ib-Salut	
Personal	310.920,27
Compra de béns i serveis	278.001,08
Transferència de capital	175,48
Altres despeses corrents	183.889,09
Inversions	28.105,61
Actius financers	—
Total Ib-Salut	801.091,56

Font: Conselleria de Salut i Consum, pressupost executat el 2004. No inclou Gesma. Font: Ib-Salut (14.02.05) i la UGE (06.04.05) CSC.

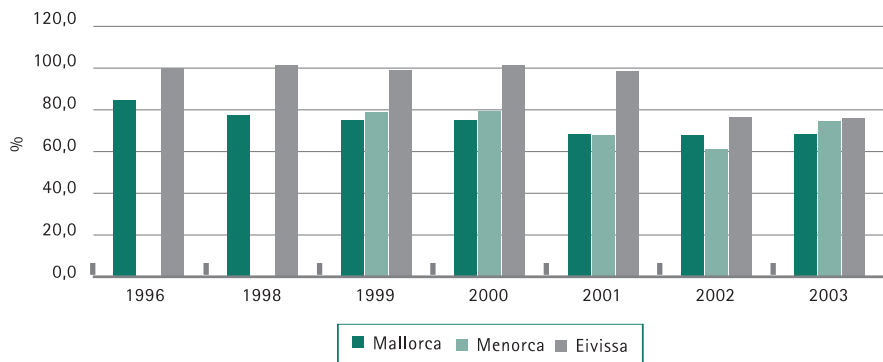
En aquest sentit, cal assenyalar que l'única font de finançament per a les Balears per la via dels fons de cohesió és la dels estrangers desplaçats. No s'hi inclou l'atenció urgent ni l'atenció als desplaçats d'altres comunitats ni tampoc la cobertura farmacèutica. Així mateix, el 88% de la facturació es concentra en els alemanys (35%), els anglesos (31%), els italians (10%) i els francesos (10%). D'altra banda, el 53% de l'activitat correspon a l'atenció primària, però el finançament lligat a aquesta activitat és tan sols del 8%, al contrari que l'hospitalització (atenció especialitzada), que representa un 12% de l'activitat, però un 73% de la facturació.

Les estades en hospitals públics de les Illes que han fet estrangers han estat 16.012, xifra que representa un 3,4% del total de les estades que han tingut lloc a les Balears.

Una vegada constatat l'augment demogràfic ocorregut a les Illes Balears, per sobre de la mitjana nacional, i engegada la reclamació sobre l'increment de finançament per a la salut a les Illes, tal com estableix el mateix acord de finançament autonòmic, s'obre un horitzó d'increment progressiu d'aquest finançament, que ha de permetre atendre totes les demandes dels ciutadans, des de tres vies:

- Per la via de l'assignació d'anivellació deguda a l'increment de la població protegida.
- Per la millora del repartiment dels fons de cohesió.
- Per la consideració dels sobrecosts derivats de la insularitat mitjançant el reconeixement del REB (Llei 30/1998, de 29 de juliol, de règim especial de les Illes Balears).

Gràfic III-25
Cobertura sanitària pública
 (% de població amb TSI) (1996-2003)

Font: Elaboració pròpia.

Totes tres vies són aplicables sense necessitat de canvis legislatius. La primera via necessita simplement que s'apliqui la legislació vigent; la segona, que s'adeqüi, i la tercera, que es desenvolupi.

Per tot això, si bé el finançament que s'assignà mitjançant el Reial decret 1478/2001, de 27 de desembre, al moment que es dictà fou raonable, l'evolució dels paràmetres poblacionals generen una insuficiència financera dinàmica que necessita que s'apliqui l'articulat aprovat per tal d'adequar-lo a la nova situació. (Vegeu el quadre III-18.)

3.2.3. L'ASSEGURANÇA SANITÀRIA

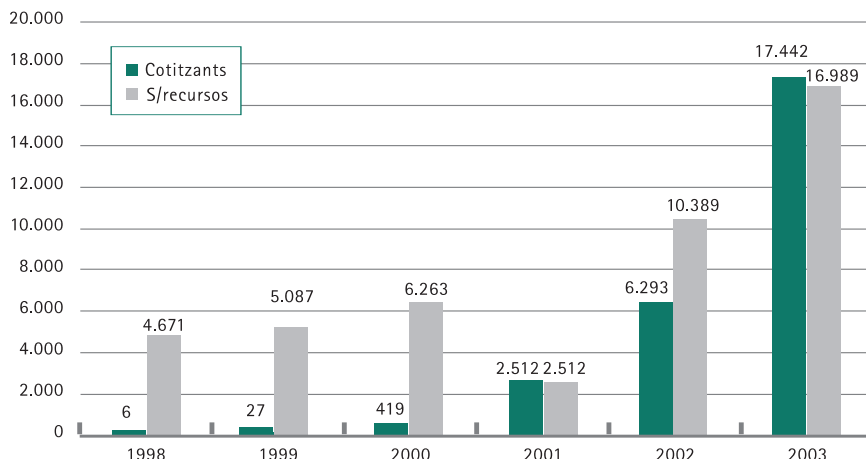
La població de les Balears el 2004 és de 955.045 persones i l'any 1996 la població fou de 760.379 persones. Per això, en el període comprès entre el 1996 i el 2004, s'ha produït un increment pobla-

cional del 25%. Si considerem la població resident nascuda a l'estranger, ha arribat el 2004 al total de 151.446 habitants, la qual cosa suposa un 17,81% del total de població de les Illes. (Vegeu el gràfic III-25.)

El nombre de targetes sanitàries (TSI) que s'ha registrat en les Illes Balears durant l'any 2004 es de 934.757, 748.338 de les quals corresponen a Mallorca. El percentatge de targetes sanitàries que corresponen a estrangers ha augmentat de manera important en els darrers anys; per la via de la cotització a la Seguretat Social s'ha passat de les 10.389 de l'any 2002 a les 16.989 de l'any 2003. Paral·lelament, amb relació a la simplificació progressiva dels tràmits per obtenir la targeta sanitària, el percentatge de targetes sanitàries obtingudes mitjançant la via del «sense recursos» també ha crescut, de manera que l'any 2002 representen un total de 6.293 les targetes sanitàries que corresponen a

Gràfic III-26

Vies d'accés dels estrangers a la TSI (1998-2003)

Font: Elaboració pròpia.

estrangers, mentre que l'any 2003 la xifra s'eleva fins a les 17.442; és a dir, s'ha multiplicat per tres en un any. Els estrangers que accedeixen a la TSI ja representen un 1,7% del total de targetes sanitàries a les Illes Balears. (Vegeu el gràfic III-26.)

3.2.4. ELS RECURSOS ASSISTENCIALS

El Servei de Salut de les Illes Balears (Ib-Salut) és el proveïdor de serveis sanitaris, al costat d'altres organitzacions, com les fundacions sanitàries o les empreses públiques; també compleix certes funcions de comprador dels serveis d'atenció sanitària pública i privada, amb empreses i institucions privades amb finalitat de lucre o sense que el servei ha concertat.

En relació a aquest punt cal destacar que l'activitat assistencial concertada pels serveis centrals i pels centres del servei

de salut té un pes important a la nostra comunitat. Concretament, l'any 2005 s'ha assolit per aquest concepte una despesa de 28,9 milions d'euros, amb un creixement del 21,54% respecte de l'any passat. Aquest increment respon al objectiu de donar resposta a la demanda assistencial i desenvolupar les directrius dels Plans de Salut per a la nostra Comunitat Autònoma. Així, en els darrers anys s'han concertat noves activitats: processos d'hospitalització de pluripatologies, Atenció Dental Infantil (PADI), hemodinàmica i mamografies (Programa de la Conselleria de Sanitat i Consum per a la Detecció Precoç del Càncer de Mama).

A continuació es detalla de qui depenen a les Illes els proveïdors assistencials, de l'atenció primària (AP) i de l'atenció especialitzada (AE):

MALLORCA

Atenció primària

40 centres de Salut: Ib-Salut

Atenció especialitzada

Hospital Universitari de Son Dureta: Ib-salut

Complex Hospitalari de Mallorca: Gesma

Fundació Hospital de Son Llàtzer

Fundació Hospital de Manacor

EIVISSA-FORMENTERA

Atenció primària

5 centres de salut: Ib-Salut

Atenció especialitzada

Hospital de Can Misses: Ib-Salut

MENORCA

Atenció primària

4 centres de salut: Ib-Salut

Atenció especialitzada

Hospital Verge del Toro: Ib-Salut

A més, cal d'afegir-hi, com a proveïdors, els centres concertats següents:

MALLORCA

Hospital de Sant Joan de Déu

Hospital de la Creu Roja

EIVISSA-FORMENTERA

Clínica Nostra Senyora del Roser

MENORCA

Clínica Menorca

Recursos humans

Durant l'any 2005 estaven adscrits al Servei de Salut un total d'11.639 treballadors, incloent-hi tots els tipus de contractació —és a dir, fixa, interina i eventual. Sobre aquesta qüestió cal remarcar que per obtenir les dades de contractació eventual s'ha aplicat un terme mitjà sobre la base del nombre de dies de contracte dividit per un mes (trenta dies).

Així, sense comptar el personal dels centres concertats, al final de l'any 2005 hi havia 11.639 empleats, 3.971 dels quals (34,1%) treballaven a l'Hospital de Son Dureta; 160 (1,3%) eren del 061; 1.985 (17%) feien feina a l'atenció primària de Mallorca; 947 (8,1%), a l'àrea de salut de Menorca; 1.244 (10,6%), a l'àrea de salut d'Eivissa-Formentera; 811, en els serveis centrals de Gesma (6,9%); 2.432 (20,9%), a les fundacions hospitalàries de Manacor i de Son Llàtzer, i 89 (0,7), en els serveis centrals de l'Ib-Salut.

Pel que fa a les plantilles del personal que treballa en els diferents centres sanitaris, amb la sol·licitud prèvia de les gerències, d'acord amb les necessitats assistencials, s'han incrementat de la manera següent:

- En l'atenció primària, incloent-hi l'atenció d'emergències, s'han creat vint places de metge; dues de pediatre; quatre de psicòleg; vint-i-quatre d'infermeria, comares i fisioterapeutes, i tres de personal no sanitari.
- En l'atenció especialitzada, s'han autoritzat quinze places de metge especialista; vint de personal sanitari no facultatiu, i quinze de personal no sanitari.

QUADRE III-19. RECURSOS DE L'ATENCIÓ PRIMÀRIA (2005)

	Illes Balears	Mallorca	Eivissa-Formentera	Menorca
Centres de salut (EAP)	49	40	5	4
Consultoris (model tradicional)	2	0	2	0
Unitat infantil i juvenil	4	2	1	1
Unitat de trastorns de la conducta alimentaria UTCA	1	1	0	0
Unitats de salut mental	11	9	1	1
Unitats d'atenció a la dona	15	12	1	2
Unitats de fisioteràpia	18	11	4	3
Unitats de salut bucodental	11	7	2	2
Serveis d'urgències (SUAP)	1	0	1	0
Punts d'atenció continuada (PAC)	32	26	4	2
Metges de família	461	370	53	38
Pediatres	120	100	12	8
Infermeres (sense les comares)	453	364	50	39
Altres sanitaris				
Personal no sanitari				
TOTAL				
Població (>14 anys) per cada metge de família	1.864	1.747	1.891	1.955
Població (<14 anys) per cada pediatra	1.314	1.020	1.454	1.469
Població amb targeta per cada infermera	2.200	2.056	2.340	2.206

Font: Gerència d'Atenció Primària. Ib-Salut.

Nota: No inclou el personal no sanitari.

3.2.4.1. Els recursos de l'atenció primària

El procés de reforma de l'atenció primària començà a les Illes Balears, com a la resta de l'Estat, l'any 1984. Ha significat que el primer nivell d'atenció sanitària del model tradicional de consultoris s'ha transformat en un nou model que es basa en equips multidisciplinaris de professionals que treballen en els centres de salut.

El 31 de desembre del 2005 hi havia quaranta-nou centres de salut, amb les seves unitats bàsiques. A més dels centres de salut, hi ha centres sanitaris o unitats bàsiques de salut que depenen dels centres de salut. A les Balears, entre centres de salut i unitats bàsiques, el 2005 es comptabilitzen 145 punts assistencials. Aquests punts assistencials estan distribuïts per tot el territori, la qual cosa fa que l'atenció primària sigui molt accessible per als ciutadans. (Vegeu el quadre III-19.)

Al llarg de l'any 2005, s'han fet obres de millora en algunes dependències de diferents centres d'atenció primària: CS Son Ferriol, CS Binisalem, CS Casa del Mar, UBS Can Pastilla, UBS Muntanya, CS s'Escorxador, CS Inca, CS A. Bennàssar, CS s'Arenal, USM Creu Roja Infantil-Juvenil, CS Marratxí (Martí Serra), CS Son Gotleu, CS Son Serra, CS Manacor i CS Felanitx. Així mateix, s'han informatitzat les consultes dels centres de salut del sector de Ponent, una vegada conculsa la informatització del sector Migjorn i del sector de Llevant.

Als centres de salut, a més de consulta mèdica, pediàtrica i d'infermeria, es presten altres serveis assistencials; en concret, els següents:

- Quinze unitats d'atenció a la dona.
- Devuit unitats de fisioteràpia.
- Onze unitats de salut bucodental, per atendre tots els infants de la comunitat
- Pel que fa a les unitats de salut mental extrahospitalàries i a les unitats de tractament específiques, vegeu l'apartat de salut mental.
- L'atenció extrahospitalària urgent es presta en trenta-dos dispositius d'urgències de l'atenció primària i té onze unitats de transport medicalitzat avançat, a més de tres ambulàncies de suport avançat sense personal sanitari, quaranta ambulàncies de transport individualitzat i seixanta-cinc de transport col·lectiu, tot coordinat des del centre regulador 061.
- També s'han consolidat les activitats dels equips de suport d'atenció domici-

liària (ESAD), que col·laboren amb els professionals de l'atenció primària per atendre els pacients terminals i els crònics que requereixen una atenció domiciliària complexa; per als malalts terminals de càncer, a més, hi ha dos equips a Mallorca i un a Eivissa, dependents de l'Associació Espanyola contra el Càncer.

Durant l'any 2005, s'ha produït un lleuger increment del nombre de targetes sanitàries per professional, per l'increment absolut del nombre de targetes.

3.2.4.2. Els recursos de l'atenció especialitzada

En relació amb els recursos de l'atenció especialitzada de l'any 2005, cal dir que s'han anat consolidant les iniciatives posades en marxa durant el primer any post-transferencial i, de manera especial, el servei de cirurgia cardíaca de Son Dureta. L'any 2005 han disminuït de manera important les demores quirúrgiques; a les mesures d'eficiència preses en els hospitals d'aguts s'ha afegit la incorporació a ple rendiment del bloc quirúrgic de l'Hospital General i els concerts per a l'activitat quirúrgica a la Creu Roja i a l'Hospital Sant Joan de Déu.

D'altra banda, s'ha avançat en l'habilitació d'equips que permetin donar resposta a l'evolució del centres del complex sanitari com a centres de subaguts i de crònics.

S'ha seguit treballant amb els centres concertats privats, que complementen l'activitat assistencial de l'Ib-Salut, de manera que es contribueix a facilitar l'accessibilitat

QUADRE III-20. RECURSOS DE L'ATENCIÓ ESPECIALITZADA (2005)

	Illes Balears	Mallorca	Eivissa-Formentera	Menorca
Hospitals				
Servei de Salut de les Illes Balears	8	6	1	1
Privats benèfics	2	2	0	0
Privats no benèfics	14	10	1	3
Altres	1	0	1	0
Total	25	18	4	4
Llits				
Servei de Salut de les Illes Balears	1.973	1.669	185	119
Privats benèfics	182	182	0	0
Privats no benèfics	1136	962	90	84
Altres	166	—	166	0
Total	3457	2813	441	206
Altres(*)				
Llocs d'hospital de dia mèdics	103	76	19	8
Sales d'operacions	50	43	4	3
Paritoris	13	9	2	2

* Als hospitals del Servei de Salut de les Illes Balears.
Font: Ib-salut.

dels ciutadans a l'assistència sanitària, especialment en unitats de llarga estada i amb la realització de proves complementàries d'alta tecnologia.

Durant l'any 2005 s'ha reduït de manera significativa la cirurgia cardíaca que s'ha dut a terme en aquests centres, ja que ha passat a fer-se amb mitjans propis. (Vegeu el quadre III-20.)

Respecte dels dos hospitals privats benèfics concertats, l'hospital de la Creu Roja ha continuat l'activitat quirúrgica, en general poc complexa, i els llits de crònics.

L'Hospital de Sant Joan de Déu té una unitat de traumatologia i d'ortopèdia amb dues sales d'operacions, i una unitat neurològica vascular, que han mantingut el nivell de serveis.

Ha seguit igual el concert pel que fa a la neurocirurgia i la cirurgia maxil·lofacial i la ressonància amb la Clínica Nostra Senyora del Roser, a Eivissa; a Menorca es manté el concert en alguns serveis quirúrgics de la Clínica Menorca, de Ciutadella, i la ressonància nuclear magnètica amb la Clínica Menorca de Maó.

3.2.5. L'ACTIVITAT ASSISTENCIAL

En aquest apartat es tracta l'activitat assistencial i se subdivideix en dos grans blocs: l'activitat de l'atenció primària i l'activitat hospitalària.

3.2.5.1. L'activitat de l'atenció primària

L'any 2005 es produïren uns vuit milions de visites a l'atenció primària de les Illes Balears. Més de la meitat d'aquestes visites varen ser als metges i als pediatres dels centres de salut. El 37,5% varen ser d'infermeria i el 8%, d'urgències. Aquests percentatges no han variat gaire respecte de l'any anterior.

Les consultes mèdiques registren una clara tendència a la baixa. Així, els metges d'atenció primària han fet 31,84 visites per dia, enfront de les 35,51 de l'any 2004. Les consultes de pediatria registren una mitjana de visites per dia de 18,99 (enfront de les 21,29 del 2004). En la infermeria s'observa una clara tendència al alça (29,54 el 2005, enfront de les 27,34 del 2004).

Amb referència a la mitjana de visites per habitant i any (freqüentació), els canvis són més importants, amb una tendència global a la baixa en els metges de família (4,79 el 2005, enfront de les 6,60 el 2004), en pediatria (4,60 el 2005 enfront de les 6,86 el 2004) i en infermeria (3,20 el 2005 enfront de les 5,14 el 2004). En conclusió, la freqüentació va disminuir en totes les categories professionals.

Quant a l'activitat del 061, les telefonades han augmentat un 21,4% el 2005

respecte del 2004, i s'han atès un 24,6% més de consultes mèdiques, mentre que les urgències ateses en l'atenció primària han disminuït un 1%, incloent-hi les ateses als centres i als domicilis.

D'altra banda, és important assenyalar que la informatització de l'atenció primària ha estat completada a les illes de Menorca i Eivissa i a tots els centres de salut de la Gerència de l'atenció primària de Mallorca.

3.2.5.2. L'activitat hospitalària

De l'anàlisi de les dades d'hospitalització del conjunt dels centres de l'Ib-Salut, comparats amb els registrats durant l'any 2004, no s'han produït canvis importants. D'altra banda, podem veure que s'ha produït un descens de l'1,70% en el nombre de llits en funcionament, així com un augment del nombre d'estades (del 2,6%) i de l'índex d'ocupació (del 4,40).

Quant a l'activitat quirúrgica d'aquests mateixos centres, observam un increment del total d'intervencions quirúrgiques que s'han fet (del 4,6%), degut principalment a les intervencions ambulatòries programades.

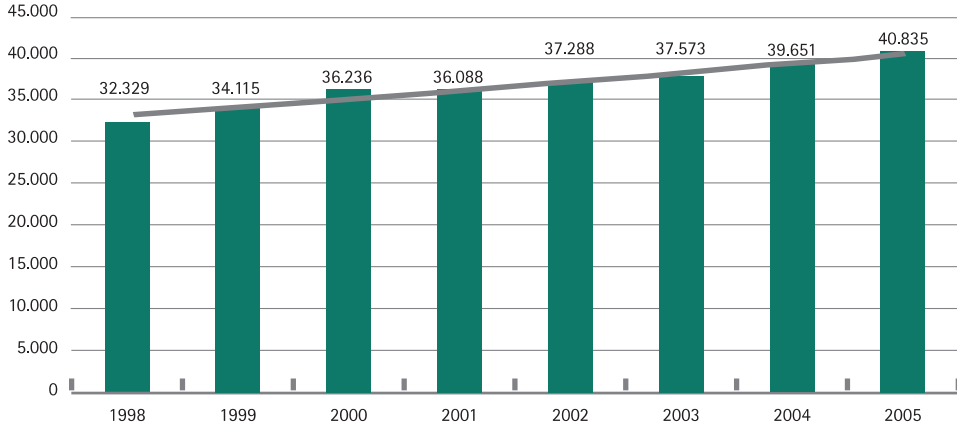
Així mateix, l'activitat de consultes externes mostra aquesta mateixa tendència a l'alça, amb un increment del 2,20% del nombre total de consultes, motivat per l'increment de les successives i de les primeres en una proporció similar. (Vegeu el quadre III-21.)

QUADRE III-21. ACTIVITAT GLOBAL D'ATENCIÓ ESPECIALITZADA EN HOSPITALS D'AGUTS DE L'IB-SALUT

	2004	2005	% var 04/05
Hospitalització			
Llits funcionants	1.641,50	1.614,00	-1,70%
Llits per 1.000 habitants	1,79	1,7	-5,30%
Ingressos totals	70.950	71.285	0,50%
Ingressos urgents	49.798	49.775	0,00%
Ingressos per 1.000 habitants	77,43	74,92	-3,20%
Estades	487.643	500.384	2,60%
Index d'ocupació	81,4	84,9	4,40%
Pressió d'urgències	70,2	69,8	-0,50%
Activitat quirúrgica			
Intervencions programades amb ingrés	16.415	16.800	2,30%
Intervencions urgents amb ingrés	8.722	9.109	4,40%
Intervencions ambulatòries programades	20.122	21.524	7,00%
Intervencions ambulatòries urgents	900	883	-7,40%
TOTAL D'INTERVENCIIONS	46.159	48.266	4,60%
Intervencions totals per 1.000 habitants	50,4	50,7	0,70%
Consultes			
Primeres	376.714	385.128	2,20%
Successives	713.398	729.165	2,20%
Total de consultes	1.090.112	1.114.293	2,20%
Successives/primeres	1,9	1,9	0,00%
Consultes per 1.000 habitants	1.189,61	1171,2	-1,50%
Urgències			
Urgències ateses	358.891	366.750	2,20%
%urgències ingressades	13,1	12,2	-7,30%
Urgències per 1.000 habitants	391,6	385,5	-1,60%
Altres			
Total de parts (vaginals+cesàries)	6.903	7.218	4,60%
Cesàries	1.273	1.481	16,30%
%Cesàries/parts	18,4	20,5	11,30%
Total d'èxitus	2.468	2.658	7,70%
Necròpsies	89	99	11,20%
%Necròpsies/èxitus	3,6	3,7	3,30%

Font: Ib-salut.

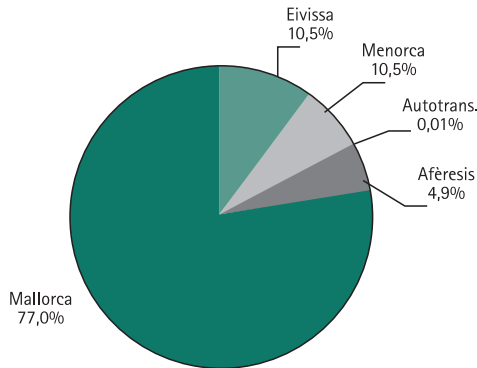
Gràfic III-27
Evolució de les donacions anuals a les Illes Balears (1998-2005)

Nota: Incloues aferesis i autotransfusions.

Font: Elaboració pròpia.

Gràfic III-28
Creixement de les donacions el 2005:

Font: Elaboració pròpia.

Finalment, pel que fa a les dades dels hospitals de l'Ib-Salut, el nombre total de parts també ha augmentat (un 4,60%) i ho ha fet també el nombre total de cesàries (un 16,30%), amb la qual cosa l'índex de cesàries/parts es manté entorn del 20% (enfrent del 18% de l'any 2004).

3.2.5.3. Les donacions de sang

Les donacions de sang es mantenen relativament constants en aquests darrers anys, amb més de quaranta donacions per cada mil habitants. (Vegeu els gràfics III-27 i III-28.)

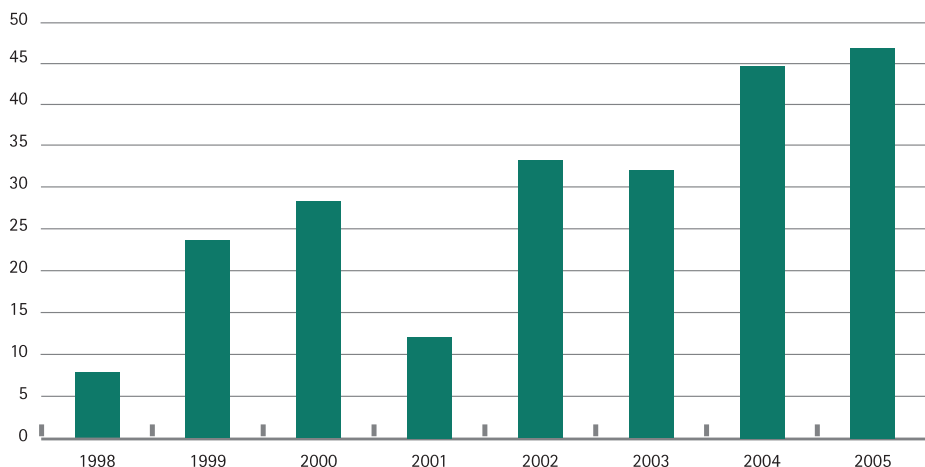
QUADRE III-22. NOMBRE DE DONANTS (2005)

	Illes Balears	Espanya
HU Son Dureta	41	—
H. Verge del Toro	3	—
H. Can Misses	2	—
Total	46	1.548

Font: ONT.

Gràfic III-29

Evolució del nombre de donants. Illes Balears

Font: ONT.

3.2.5.4. Les donacions i els trasplantaments d'òrgans i teixits

Les principals dades del programa de detecció i de trasplantaments d'òrgans i teixits que es presenten en aquesta Memòria mostren la progressió en el nombre de donants d'òrgans a les Illes Balears als darrers anys, fet que confirma la consolidació del programa a la nostra comunitat.

Durant 2005 s'han obtingut 46 donants, els quals estan distribuïts entre els centres

extractors. Aquesta xifra representa una taxa de donació de 46,9 donants per milió de població (pmp), molt superior a la xifra global per a tot Espanya, que és de 35,1 donants, segons les dades facilitades per l'Organització Nacional de Trasplantaments (ONT). Aquestes xifres situen les Illes Balears al capdavant de totes les comunitats autònomes. (Vegeu el quadre III-22 i el gràfic III-29.)

Els resultats obtinguts són fruit de la feina conjunta de tots els centres amb una uni-

Gràfic III-30
Evolució de la taxa de donació per milió de població

Font: ONT.

QUADRE III-23. ÒRGANS OBTINGUTS (2004-2005)

	2005				2004			
	HUSD	HVT	HCM	Total	HUSD	HVT	HCM	Total
Ronyó	82	6	4	92	74	4	8	86
Fetge	36	3	2	41	30	2	4	36
Cor	5	—	—	5	10	1	—	11
Pulmó	4	—	—	4	5	—	2	7
Pàncrees	1	—	—	1	1	—	—	1

Font: ONT.

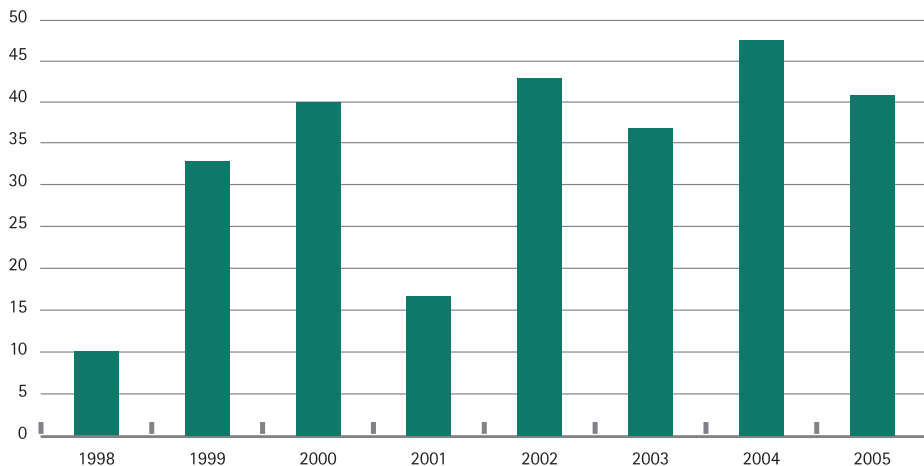
tat de malalts crítics, tant públics com privats, que participen en la detecció de donants potencials. En aquest sentit és destacable el fet que vuit dels donants (17,4%) han estat detectats com a donants potencials en centres públics o privats abans de ser traslladats als centres acreditats per a l'extracció. (Vegeu el gràfic III-30.)

Dels 46 donants es varen obtenir un total de 143 òrgans, tal com es recull en el quadre III-23.

Dels 92 ronyons extrets, quaranta-un (44,6%) varen ser implantats a l'Hospital de Son Dureta. (Vegeu el gràfic III-31.) Cinc dels 51 restants es varen descartar després de fer una biòpsia renal, ja que

Gràfic III-31

Evolució del nombre de transplantaments renals. Illes Balears

Font: ONT.

QUADRE III-24. DONANTS DE TEIXITS DE LES ILLES BALEARS

Teixits	Donants
T. Osteotendinós	118
Donant cadàver	13
- HU Son Dureta	10
- H. Can Misses	2
- H. Verge del Toro	1
Donant viu	94
- HU Son Dureta	21
- H. Son Llätzer	32
- HU Sant Joan de Déu	23
- C. Juaneda	11
- H. Manacor	5
- P. Miramar	1
- H. Can Misses	1
Córnies	55
Membrana amniòtica	2
Vàlvules cardíaques	20
Sang del cordó umbilical	72

Font: ONT.

procedien de donants anyencs (> 60 anys) i 46 es varen remetre a altres centres per ser implantats, per diverses causes. (Vegeu el quadre III-24.)

Al llarg del 2005 s'han fet 44 trasplantaments de progenitors hematopoètics, xifra una mica inferior a la registrada l'any 2004: un en un pacient infantil (> 15 anys) a l'Hospital Universitari de Son Dureta i quaranta-tres en pacients adults (trenta-cinc, a l'Hospital de Son Dureta, i vuit, a l'Hospital de Son Llätzer). En tots els casos la font de progenitors hematopoètics va ser la sang perifèrica dels donants.

Respecte de la donació i el trasplantament de teixits, el fet més destacat el 2005 ha estat el començament de les extraccions de teixit osteotendinós a l'Hospital de Son Dureta, una activitat que fins al moment tan sol es feia a l'Hospital de Can Misses. Durant el 2005 s'han utilitzat per a l'implant un total de 212 fragments de teixit osteotendinós en 142 pacients.

Un altre fet destacable és la incorporació del cultiu de còrnia a 32° com a mètode de preservació. Al llarg del 2005 s'han fet a les Illes Balears un total de 53 implants de còrnia en 52 pacients, en els qual s'ha utilitzat còrnia cultivada en deu casos. Així mateix, es varen implantar 29 fragments de membrana amniòtica en 24 pacients i 6 escleres en altres pacients.

Aquest any 2005 s'ha refermat el Programa balear d'obtenció de sang de cordó umbilical. Aquest programa es desenvolupa des de l'any 2004 gràcies a la col·laboració entre el Banc de Teixits de

la Fundació Banc de Sang i Teixits de les Illes Balears i el Banc de Cordó de Barcelona, en una experiència pionera al nostre país. Al llarg d'aquest any se n'han recollit 72 unitats a l'Hospital Son Llätzer, únic centre que ha desenvolupat aquesta activitat el 2005. D'aquestes, 42 (58,3%) compilen els requisits mínims i s'han remès al Banc de Cordó de Barcelona, i 30 han estat processades i conservades.